

VERSLAG VERKENNER

GEMEENTE PIJNACKER-NOOTDORP

Embargo tot 20.00 uur vanavond

Datum: 2 april 2026

Verkenner: Mevr. W.J.A. Verkleij

1. Inleiding en opdracht

Op 23 maart jl. heb ik van de gemeenteraad van Pijnacker-Nootdorp de opdracht ontvangen om de verkenning te leiden. Op dezelfde avond is deze opdracht door de gemeenteraad vastgesteld.

De verkenning had als doel om, op basis van gesprekken met alle negen politieke partijen, te komen tot een eerste advies over een mogelijke samenstelling voor de informatiefase.

2. Werkwijze

Op 24 en 25 maart zijn er gesprekken gevoerd met de negen politieke partijen die zetels hebben behaald bij de gemeenteraadsverkiezingen. Onderwerpen onder andere besproken zijn:

- De voorkeur voor een coalitieakkoord of hoofdlijnenakkoord
- Indien sprake is van een coalitieakkoord welke politieke partijen kunnen het beste een coalitie vormen
- Eventuele breekpunten

Van elk gesprek is een verslag opgesteld, deze zijn vervolgens één-op-één teruggekoppeld aan de betreffende partij voor eventuele correcties of accordering. Alle verslagen zijn na accordering of aanpassing definitief vastgesteld.

Graag spreek ik mijn waardering uit voor de openheid en het constructieve karakter van de gesprekken. In een sfeer van wederzijds respect en betrokkenheid zijn belangrijke inzichten gedeeld.

Uit de gesprekken komt een beeld waarbij partijen verschillende voorkeuren en accenten duiden. Er is een breed besef van de grote opgaven waar de gemeente de komende jaren voor staat. Inhoudelijke keuzes zullen in een latere fase verder uitgewerkt worden.

Belangrijke thema's, benoemd door meerdere partijen:

- De noodzaak tot het realiseren van bezuinigingen
- De (financiële) opgave van het sociaal domein
- De aanpak van woningbouw en huisvesting voor diverse doelgroepen

3. Politieke context en verkiezingsuitslag

De gemeenteraad van Pijnacker-Nootdorp bestaat uit 31 zetels. De verkiezingsuitslag heeft geleid tot de volgende zetelverdeling:

- Eerlijk Alternatief: 8 zetels
- D66: 5 zetels
- CDA: 4 zetels
- VVD: 4 zetels
- Progressief Pijnacker-Nootdorp: 4 zetels
- Trots: 2 zetels
- Forum voor Democratie: 2 zetels
- Partij voor de Dieren: 1 zetel
- Pijnacker-Nootdorp Vooruit: 1 zetel

De ChristenUnie-SGP keert niet terug in de raad. De Politieke Partij voor Basisinkomen heeft onvoldoende stemmen behaald voor een zetel.

Eerlijk Alternatief is met 8 zetels de grootste partij gebleven. D66 is met 5 zetels de tweede partij, maar heeft een zetel verloren. Het politieke landschap blijft gefragmenteerd, zonder duidelijke meerderheidscoalitie op voorhand.

Politieke verhoudingen

Uit de gesprekken blijkt dat er geen scherpe ideologische breuklijnen bestaan tussen de partijen. Op hoofdlijnen is er op meerdere dossiers overlap, bijvoorbeeld op het terrein van wonen en economische ontwikkeling. Tegelijkertijd zijn de verschillen in uitwerking en prioritering aanzienlijk.

Enkele partijen hebben aangegeven dat een samenwerking met Forum voor Democratie niet voor de hand ligt. Daarnaast bestaan er verschillen in bestuurlijke stijl en onderlinge verhoudingen die van invloed zijn op de coalitievorming.

4. Terugblik op de vorige bestuursperiode

Ervaringen met het raadsbrede akkoord

De afgelopen bestuursperiode werd gekenmerkt door een raadsbreed akkoord. Partijen zijn overwegend positief over de intentie en de samenwerking die dit model mogelijk maakte. Tegelijkertijd is er (brede) kritiek op de werking in de praktijk. Het ontbreken van vooraf vastgelegde afspraken heeft ertoe geleid dat bij belangrijke dossiers wisselende meerderheden ontstonden. Raadsleden voelden zich vrij om per onderwerp een afweging te maken, wat leidde tot onvoorspelbare besluitvorming.

Bestuurlijke knelpunten

In meerdere gevallen leidde maatschappelijke druk ertoe dat voorstellen van het college geen meerderheid haalden in de raad. Hierdoor ontstond spanning tussen college en raad en werd de uitvoerbaarheid van beleid bemoeilijkt. Gezien de opgaven waar de gemeente voor staat, met name op financieel en ruimtelijk vlak, wordt deze werkwijze door vrijwel alle partijen als onvoldoende robuust beschouwd.

Onderlinge verhoudingen

In de gesprekken is expliciet stilgestaan bij de samenwerking binnen het college in de vorige periode. Daarbij zijn door meerdere partijen aandachtspunten genoemd in

de samenwerking met de CDA-wethouder en de CDA-fractie, met name op het vlak van bestuurlijke stijl, onderlinge afstemming en vertrouwen.

Deze spanning bleek primair te liggen op bestuurlijk niveau en minder in de samenwerking tussen fracties. In een afzonderlijk gesprek tussen de lijsttrekkers van Eerlijk Alternatief en het CDA is deze kwestie uitvoerig besproken. De CDA-fractie heeft hierin reflectie getoond, excuses aangeboden en uitgesproken dat het vertrouwen hersteld moet worden en dat zij zich in een volgende periode anders wil positioneren. Deze stap wordt door betrokken partijen als belangrijk en constructief gezien voor het vervolg.

5. Conclusie en advies

Bij de beoordeling van mogelijke coalities zijn door mij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- een stabiele en werkbare meerderheid;
- bestuurlijke betrouwbaarheid en onderling vertrouwen;
- evenwichtige politieke vertegenwoordiging;
- een beperkte omvang van het aantal partijen.

- **Variant 1: brede samenwerking (5 partijen)**

Een voortzetting van de samenwerking tussen Eerlijk Alternatief, VVD, CDA, Progressief Pijnacker-Nootdorp en D66 ligt op basis van de vorige periode voor de hand.

Deze variant biedt een brede basis, maar kent nadelen. De wens van Eerlijk Alternatief om twee wethouders te leveren maakt een coalitie van vijf partijen minder logisch. Daarnaast wordt deze variant als minder bestuurlijk scherp beoordeeld.

- **Variant 2: minimale meerderheid (3 partijen)**

Een coalitie bestaande uit Eerlijk Alternatief, VVD en CDA beschikt over 16 zetels en daarmee een minimale meerderheid.

Deze variant wordt als te smal en kwetsbaar beoordeeld, mede gezien de omvang van de opgaven en de noodzaak tot het nemen van ingrijpende besluiten.

- **Variant 3: uitbreiding met een vierde partij**

Gelet op de bestuurlijke opgaven ligt uitbreiding naar vier partijen voor de hand. Binnen die variant zijn verschillende mogelijkheden verkend.

- **D66**

D66 is een ervaren bestuurderspartij en neemt met 5 zetels een substantiële positie in binnen de raad. Tegelijkertijd is uit de gesprekken gebleken dat de partij zich terughoudend opstelt ten opzichte van een actieve rol in een compacte coalitie. Daarbij speelt mee dat de partij één zetel heeft verloren, wat mede van invloed is op de dynamiek in de onderhandelingen.

- ***Progressief Pijnacker-Nootdorp***

Deze partij wordt door meerdere fracties gezien als constructief, bestuurlijk ervaren en bereid tot samenwerking. Hoewel er inhoudelijke verschillen bestaan, wordt de samenwerking met deze fractie als goed mogelijk beschouwd. Daarnaast draagt deelname van Progressief Pijnacker-Nootdorp bij aan een evenwichtige politieke afspiegeling binnen de coalitie. In een combinatie met Eerlijk Alternatief, CDA en VVD ontstaat daarmee een samenstelling waarin zowel de linkerzijde als de rechterzijde van het politieke spectrum vertegenwoordigd zijn, terwijl Eerlijk Alternatief en CDA in deze constellatie mede een verbindende positie in het midden innemen. Vanuit dat oogpunt ligt Progressief Pijnacker-Nootdorp als vierde partij meer voor de hand dan D66, dat in politiek-bestuurlijke zin eveneens dicht bij het midden wordt gepositioneerd.

Trots

- Gezien de beperkte omvang van de fractie wordt Trots als minder voor de hand liggend gezien voor deelname aan een stabiele coalitie.

Forum voor Democratie

Deze fractie is door meerdere aangegeven als een niet voor de hand liggende coalitiepartner. Daarmee valt deze optie in de verkenning af.

- Alles afwegend ligt een coalitie met Eerlijk Alternatief, CDA, VVD en Progressief Pijnacker-Nootdorp het meest voor de hand, zowel vanuit bestuurlijke stabiliteit en onderling vertrouwen als vanuit het oogpunt van politieke afspiegeling.

Samenvattend:

Advies is de informatiefase te starten met de volgende vier partijen:

- Eerlijk Alternatief, twee zetel in het college
- CDA, één zetel in het college
- Progressief Pijnacker-Nootdorp, één zetel in het college
- VVD, één zetel in het college

Bovenstaande partijen hebben gemotiveerd aangegeven te willen samenwerken. Zij vormen het vertrekpunt, waarbij wordt ingezet op een brede toekomstbestendige coalitie met een solide meerderheid in zetels, passend bij de omvang van de opgaven.

6. Betrokkenheid overige partijen

Hoewel wordt geadviseerd de informatiefase in te gaan met de vier genoemde partijen, blijft het van belang de overige partijen bij het bestuurlijk proces te betrekken, onder meer door hen in de gelegenheid te stellen voorstellen voor het coalitieakkoord aan te leveren die door hun achterban worden gedragen en inhoudelijk relevant, haalbaar en financieel verantwoord zijn.

7. Slotopmerking

De opgaven voor de komende periode zijn groot en complex, en vragen om gezamenlijke inzet en verantwoordelijkheid. Blijf investeren in een open samenwerking, een constructief dialoog en het zoeken naar oplossingen die het algemeen belang dienen.

Met dit verslag rond ik de verkenningsfase af en geef ik het advies om over te gaan tot de informatiefase met de partijen Eerlijk Alternatief, CDA, Progressief Pijnacker-Nootdorp en VVD.

De verkenner

Gemeente Pijnacker-Nootdorp

Wendy J.A. Verkleij